

Birgitta Bernspång vid invigning av Common Ground. Fotograf: Hans Karlsson

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2017

Medicinska fakulteten

Typ av dokument:	<i>Styrdokument</i>
Datum:	<i>2018-03-14</i>
Dnr:	<i>FS1.3.3-435-18</i>

Innehåll

Beskrivning av fakulteten.....	3
Analys av resultat och bedömning av måluppfyllelse.....	4
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	7
Forskning och utbildning på forskarnivå	13
Utbildning på forskarnivå.....	13
Forskning.....	15
Internationalisering.....	19
Personal, kompetensförsörjning och arbetsmiljö	21
Personalsituation	21
Kompetensförsörjning.....	22
Arbetsmiljö	24
Intern styrning och kontroll.....	24
Kommunikation.....	25
Externt	25
Internt.....	27

Beskrivning av fakulteten

Tabell 1: Nyckeltal, Medicinska fakulteten, 2013-2017

Medicinska fakulteten	2013	2014	2015	2016	2017
Organisation					
Antal institutioner/arbetsenheter/centrumbildningar	19	19	19	19	19
Ekonomi					
Intäkter totalt (mnkr)	1538	1584	1594	1606	1676
Varav utbildning på grundnivå och avancerad nivå (tkr, vh 10-13)	575	581	586	590	621
- varav andel anslag (%) vh 10-11	99%	99%	99%	99%	97%
- varav andel externa intäkter (%) vh 12-13	1%	1%	1%	1%	3%
Varav forskning och utbildning på forskarnivå (tkr, vh 20-23)	963	1003	1008	1016	1055
- varav andel anslag (%) vh 20-21	53%	52%	54%	52%	51%
- varav andel externa intäkter (%) vh 22-23	47%	48%	46%	48%	49%
Kostnader totalt (mnkr)	-1 528	-1 558	-1 618	-1 636	-1 644
- varav andel löne- och övriga personalkostnader (%)	44%	45%	45%	45%	44%
- varav andel lokalkostnader (%)	5%	4%	5%	5%	5%
- varav andel driftskostnader (%)	41%	41%	40%	39%	40%
Balanserade medel (mnkr)	514	538	556	528	553
Myndighetskapital (mnkr)	190	215	191	158	191
- Varav årets kapitalförändring	9	26	-24	-30	33
- Varav balanserat kapital	181	189	215	189	158
Ej förbrukade projektmedel	324	324	364	370	362
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå					
Antal helårsstudenter	3 608	3 634	3 678	3 652	3 673
- varav andel kvinnor (%)	69%	69%	69%	69%	69%
- varav andel män (%)	31%	31%	31%	31%	31%
Antal helårsprestationer	3 421	3 396	3 543	3 460	3 448
Antal studieavgiftsskyldiga studenter (hstk)	15	31	48	49	49
Antal inresande utbytesstudenter (hstk)	20	13	14	12	10
Antal utresande utbytesstudenter (hstk)	0	0	0	0	0
Prestationsgrad (%)	95%	93%	96%	95%	94%
Forskning och utbildning på forskarnivå					
Antal nyantagna doktorander	103	84	74	72	53
- varav andel kvinnor (%)	48%	57%	53%	61%	51%
- varav andel män (%)	52%	43%	47%	39%	49%
Antal aktiva doktorander	550	548	512	507	464
- varav andel kvinnor (%)	55%	54%	52%	53%	52%
- varav andel män (%)	45%	46%	48%	47%	48%
Antal doktorsexamina	83	68	76	84	85
- varav andel kvinnor (%)	63%	59%	55%	52%	54%
- varav andel män (%)	37%	41%	45%	48%	46%
Antal licentiatexamina	3	3	0	1	3
- varav andel kvinnor (%)	100%	67%	0%	100%	67%
- varav andel män (%)	0%	33%	0%	0%	33%
Antal refereegranskade vetenskapliga publikationer	602	627	634	615	624
Personal					
Antal anställda (årsarbetskrfter)	981	1 007	983	994	947
- varav andel kvinnor (%)	61%	60%	58%	59%	59%
- varav andel män (%)	39%	40%	42%	41%	41%
Varav andel lärare/forskare	42%	41%	41%	42%	41%
- varav andel kvinnor (%)	51%	50%	52%	50%	50%
- varav andel män (%)	49%	50%	48%	50%	50%
Varav andel professorer	12%	12%	12%	12%	12%
- varav andel kvinnor (%)	32%	33%	34%	34%	36%
- varav andel män (%)	68%	67%	66%	66%	64%
Varav andel disputerade lärare	82%	82%	85%	84%	87%
- varav andel kvinnor (%)	44%	44%	47%	46%	46%
- varav andel män (%)	56%	56%	53%	54%	54%

Källa: Fokus

Tabell 2: Utresande studenter medicinska fakulteten 2013-2017

År	1 månad	3 månader	6 månader	Totalt/år
2013	129	18	15	162
2014	98	23	19	140
2015	114	15	9	138
2016	121	7	2	130
2017	67	2	8	77

Källa: Inrapportering av respektive utbildningsprogramms internationella kontaktperson

Medicinska fakulteten är en av fyra fakulteter vid Umeå universitet med ca 1 100 anställda varav drygt 40 % är lärare. Fakulteten består av 13 institutioner, två centrumbildningar och fyra arbetsenheter och ansvarar för utbildning inom vård- och hälsoområdet. Fakulteten bedriver omfattande forskning och utbildning på forskarnivå inom vetenskapsområdet medicin, med ett 80-tal ämnesinriktningar inom forskarutbildningen. Fakulteten har ca 3 700 helårsstudenter, varav 1 100 på avancerad nivå. Antalet aktiva studerande på forskarnivå uppgick till ca 460 personer under 2017.

Fakultetsnämnden är fakultetens högsta beslutande organ och har en mandatperiod på fyra år. Nuvarande nämnd tillträdde den 1 juli 2017. Fakultetsnämnden sammanträdde 12 gånger under 2017. Under året valdes nya ledamöter och ordförande till fakultetens beslutande organ. Två nya kommittéer inrättades: Kommittén för lika villkor och internationaliseringsstrategiska kommittén. Rådet för utbildning på forskarnivå, RUF, ersatte det tidigare forskarutbildningsutskottet, FUT, ett underorgan till forskningsstrategiska nämnden.

Fakultetens verksamhet leds av en dekan, som även är ordförande i fakultetsnämnden. Dekan fattar beslut i enlighet med rektors och fakultetens besluts- och delegationsordningar. Under 2017 har professor Diana Berggren (t.o.m. 170630) och professor Patrik Danielson (fr.o.m. 170701) innehaft uppdraget som dekan för Medicinska fakulteten. Prodekan är dekanens ställföreträdande, tillika vice ordförande i fakultetsnämnden, och har vid Medicinska fakulteten fr.o.m. 170701 ett särskilt ansvar för samverkan med det omgivande samhället, särskilt norra regionens landsting och kommuner (inkl. ALF-/TUA-frågor). Vid fakulteten finns också två vicedekaner, en med särskilt ansvar för frågor rörande utbildning på grundnivå och avancerad nivå samt en för forskning och utbildning på forskarnivå. Tillsammans med kanslichef och dekans rådgivare, har dessa under 2017 utgjort fakultetens ledningsgrupp. Dekanen har fattat beslut vid särskilda beslutsmöten varje vecka under terminstid. Totalt genomfördes 34 dekanens beslutsmöten under 2017.

Analys av resultat och bedömning av måluppfyllelse

Långsiktighet möjliggör högt risktagande

Medicinska fakulteten har under de senaste åren genomfört aktiviteter i syfte att säkra den långsiktiga kompetensförsörjningen, detta för att möta stora pensionsavgångar och en ökande nationell konkurrens. Främst har fakulteten satsat på att utarbeta karriärvägar för att möjliggöra samtida vetenskaplig, pedagogisk och klinisk meritering. Fakulteten har som första fakultet i

UMEÅ UNIVERSITET

landet infört en typ av meriteringsanställning som tillåter denna kombination (biträdande universitetslektorat i kombination med klinisk tjänstgöring, inkl. specialiseringstjänstgöring). Sedan 2014 har fakulteten anställt 26 biträdande lektorer, 23 av dessa medfinansieras av fakulteten. Måluppfyllelsen anses som god för delmålet *Fakulteten har infört tydliga och konkurrenskraftiga karriärvägar, inkluderande resursstabila "tenure tracks"*.

Delmålet *Fakulteten har utvecklat ett system för högre lärarbefattningar (lektorat och professurer) med ekonomiskt stabila och långsiktigt goda förutsättningar där anställningarna innehåller en dynamisk blandning av forskning och utbildning som främjar kvalitet* bedöms också ha en god måluppfyllelse. Fakulteten har genomfört en rad aktiviteter i syfte att uppnå stabila förutsättningar som exempel kan nämnas att institutionerna erhåller full kostnadstäckning för sina högre läroanställningar samt att andelen lektorer med tilldelning från forskningsanslaget ökar. Fakulteten har under 2017 påbörjat ett arbete med att utarbeta riktlinjer och nyckeltal för lärares tidsåtgång för olika grundutbildningsaktiviteter. Målsättningen är att dessa ska användas i bemanningsplaneringssystemet (BPS) och utgöra underlag för prefekterna vid fördelning av arbetsuppgifter och uppdrag. Under 2017 har fakulteten även påbörjat en genomlysning av fakultetens lärarbemanning i syfte att kartlägga framtida behov av lärarutrymmen med hänsyn till forsknings- och utbildningsstrategiska överväganden.

Kreativa miljöer stimulerar till dynamiska möten

Medicinska fakultetens fokusmiljö, Common Ground, invigdes 2017 och en facilitator och en person som ansvar för tekniskt stöd anställdes. En tidplan för ett gemensamt kliniskt träningscentrum, KTC, för landstinget och Medicinska fakulteten har tagits fram. I samband med planering av flytt av Institutionen för omvårdnad och Institutionen för samhällsmedicin och rehabilitering pågår planering av nya lärmiljöer i lokaler på campus. Nya undervisningslokaler har redan tagits i bruk i nyrenoverade delar av Biologihuset (etapp 1) som invigdes under året. Där finns grupprum med modern AV-utrustning, uppehålls-/studielokaler och en renoverad föreläsningssal, *Aula Anatomica*. Måluppfyllelsen anses vara god.

Samverkan skapar utveckling och stärker kvalitet

Samverkan mellan Medicinska fakulteten och omgivande samhället sker på många olika arenor men kanske främst via Norrlands universitetssjukvårdsstyrelse och dess underorgan. Samverkan på lokal, regional, nationell och internationell nivå är en självklar del av framgångsrik forskning och utbildning. Under året har fakulteten fått klartecken från Innovationskontoret Norr att inrätta en innovationsambassadör vid Medicinska fakulteten. Ny, förstärkt organisation vad gäller internationalisering inrättades under 2017 med syfte att den internationella strategin ska implementeras och på sikt vidareutvecklas på alla områden inom fakulteten. Måluppfyllelsen anses vara god.

Utbildning för gränslös kunskap

Fakulteten har goda möjligheter att nå målet *Utbildning för gränslös kunskap*. Flera aktiviteter har genomförts på fakultets- och institutionsnivå inom alla delmålsområden. Ett stort projekt som berör alla program var att under 2017 ta fram programanalyser som är en central del i kvalitetssystemet och under hösten genomfördes även en kollegial granskning för de första programmen. Vad gäller samverkan med omgivande samhället har flera åtgärder vidtagits under året och under förutsättning att de planerade åtgärderna kommer att kunna fullföljas ser fakulteten inte något område där målet inte kommer att kunna nås.

UMEÅ UNIVERSITET

Forskning som spränger gränser

Under året har forskningsstrategiska nämnden fått sex nya ledamöter i samband med mandatperiodsskiftet vid fakulteten. Västerbottens läns landsting har under året varit representerat i forskningsstrategiska nämnden av landstingets forsknings- och utbildningsdirektör. Under hösten 2017 bildades flera arbetsgrupper, med avsikt att strategiskt arbeta med flera aktuella frågor gällande fakultetens forskning.

De statliga externa bidragen ökade betydligt under 2017, medan de beviljade bidragen från Wallenbergstiftelsen sjönk. Under året har ett konsekvent arbete med att inventera fakultetens forskningsinfrastruktur skett, både i samband med Vetenskapsrådets nationella behovsinventering men även i samarbete med universitets ledningsorganisation. Måluppfyllelsen inom delmålet kan anses vara relativt god, beroende på hur tilldelning av nationella och universitetsgemensamma resurser utvecklas.

Attraktiv forskarutbildning skapar konkurrenskraft

En förbättring av villkoren för de som forskarutbildas inom ramen för sin kliniska tjänstgöring kommer att vara avgörande för att i framtiden kunna bedriva universitetssjukvård och universitetstandvård i Umeå och för att långsiktigt säkra rekrytering av kompetenta akademiska lärare inom kliniska discipliner. En viktig del i detta arbete är att Umeå universitet utarbetar en överenskommelse med Västerbottens läns landsting (VLL) där goda förutsättningar för forskarutbildning kan säkras för den allt större gruppen av kliniskt verksamma doktorander.

Det goda och effektiva universitetet

Den viktigaste komponenten för att fakulteten ska kunna uppnå delmålet om att 2020 ha ett systematiskt och integrerat arbete med lika villkor är att hålla processen levande på alla nivåer inom fakulteten. För att stötta denna process har fakultetsnämnden fattat beslut om att inrätta en kommitté för lika villkor med fakultetens prodekan som ordförande och fakultetens handläggare för lika villkor som sekreterare. Under det gångna året har ett antal aktiviteter genomförts såsom exempelvis seminarier för fakultetens lärare i syfte att medvetandegöra hur lika villkor integreras i fakultetens utbildningar, en workshop för fakultetens företrädare för lika villkor om problemformulering och strategier för jämställdhetsarbetet samt en genomlysning av värdegrundsarbetet på institutions- och fakultetsnivå. Ytterligare arbete krävs dock under de kommande åren för att hålla tidplanen, men fakulteten bedömer att det är fullt möjligt att nå delmålet år 2020 under förutsättning att resurser tilldelas området.

Med utgångspunkt i höstens #metoo-rörelse och relaterade upprop (#akademiuppropet, #utantystnadsplikt m.fl.) har tydlig information om fakultetens nolltolerans mot alla former av övergrepp, trakasserier och kränkande särbehandling givits till anställda och studenter. Detta har skett via fakultetens hemsida, vid fakultetskollegier, vid fakultetens öppna forskarmöte samt via chefslinjen enligt särskilt uppdrag från dekan till alla prefekter och enhetschefer att vid arbetsplatsträffar tydliggöra detta. Särskilt har poängterats att denna nolltolerans mot övergrepp, trakasserier och kränkningar innefattar att alla anställda och studenter som har utsatts, bevittnat eller hört talas om något sådant, ska känna sig trygga i att de kan berätta om det och att de kommer att bemötas med respekt och bli tagna på allvar, och framförallt att chefer på alla nivåer inom fakulteten kommer att agera resolut och ansvarsfullt utifrån uppgifterna. Vidare har dekan tydliggjort att fakultetens ansvar för våra studenter och medarbetare sträcker sig även utanför universitetets lokaler. Detta innebär ett ansvar för studenter och medarbetare även när de befinner sig inom den landstingskommunala sektorns väggar och vid deras interaktioner utanför jobb och

UMEÅ UNIVERSITET

studier. Även om också andra bär ansvar där, kan ansvaret för lärare och chefer inom fakulteten inte fransägas.

I samband med att kraven på verksamhetsstödet ökar ställs det högre krav på att stödsystem och administrativa processer fungerar tillfredsställande. Eftersom antalet administrativa processer synes både öka och bli mer komplexa behöver samtliga nivåer arbeta för att avlasta kärnverksamheten, både genom att minska antalet processer och att göra dessa processer så effektiva som möjligt. Fakulteten arbetar kontinuerligt med översyn av de administrativa processerna, exempelvis införs programbudgetering för att underlätta ekonomistyrning av verksamheten och fakulteten håller på att utveckla ett verktyg, Praxia, för att underlätta hanteringen av verksamhetsförlagd utbildning. Ytterligare åtgärder krävs dock på alla nivåer inom fakulteten för att effektivisera de administrativa processerna.

Fakulteten är dagligen beroende av universitetsgemensamma stödsystem, tekniska lösningar och administrativa processer. Bristen på universitetsövergripande tjänster för språkgranskning och översättningstjänster liksom svårigheter med upphandling är hämmande för kärnverksamheten. Inom fakulteten hanteras en ansevärd mängd avtal och eftersom universitetets jurister är så hårt belastade är behovet av en arbetsrättsjurist stort. Här krävs åtgärder om det ska vara möjligt att till 2020 uppnå delmålet om att verksamhetsstödet ger ett bra stöd åt ledare på alla organisatoriska nivåer och verkar i ett sammanhängande system.

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Fakulteten ansvarar för 35 program på grundnivå och avancerad nivå. Under året antogs det nya studenter till sjuksköterskeprogrammet i Lycksele, det sker var tredje år. Läkarpå programmet fick ett utökat uppdrag från regeringen med ytterligare 40 nybörjarplatser med start 2018 och en utbildningsplan för ny kompletteringsutbildning för läkare med examen från ett annat land togs fram. Under 2017 anordnades det två gemensamma introduktionsdagar för fakultetens nya studenter, dagar där det interprofessionella lärandet är i fokus.

Samverkan med det omgivande samhället

Medicinska fakulteten har välutvecklade former för samverkan regionalt med offentlig sektor och andra universitet inom Norrland. I de flesta av fakultetens utbildningar ingår verksamhetsförlagd utbildning/praktik som genomförs i stort sett i hela norra regionen, både inom landsting, regioner och kommuner, vilket förutsätter en hög grad av samverkan med de framtida arbetsgivarna.

Norrlands universitetssjukvårdsstyrelse är högsta beslutande organ inom samverkansorganisationen mellan Umeå universitet och de fyra landstingen/regionkommunerna i Norra sjukvårdsregionen. I styrelsen sitter bland andra den norra regionens fyra landstings-/regiondirektörer, universitetets rektor och dekanen för Medicinska fakulteten. Styrelsen har haft fyra sammanträden under 2017.

Samverkan i frågor som rör utbildning och forskning specifikt inom vård och rehabiliteringsområdet sker i VårdSam-kommittén. Kommittén fortsatte under 2017 arbetet med kvalitetsutveckling av handledning under verksamhetsförlagd utbildning genom att införa en studentaktiverande handledningsmodell *Peer Learning*.

UMEÅ UNIVERSITET

Även fakultetens egna beslutande organ har representation från våra samverkanspartner. De organ som styr utbildning på grundnivå och avancerad nivå, programråd och utbildningsstrategiska nämnden (UN), har en representant från Västerbottens läns landsting (VLL) och/eller annan för utbildningsområdet relevant arbetsgivare.

Verksamhetsförlagd utbildning, VFU

Under 2017 tecknades flertal avtal om VFU i samverkan med kommuner och norrlandsting. Utbildningsstrategiska nämnden beslutade om hälso- och vaccinationsprogram och mycket arbete lades under 2017 på att finna avtalspart för vaccinationstjänster.

En utvärderingsenkät för VFU inom VLL togs fram och enkäten började användas av flertalet av Medicinska fakultetens programstudenter under 2017. Arbetet med att ta fram ett digitalt systemstöd för VFU/klinisk praktik har handlat om att testa och anpassa systemet för att optimera stödet för placering av studenter på VFU/klinisk praktik. Stora delar av primärvården inom VLL genomgick en utbildning i handledningsmodellen *Peer Learning* och utbildningen erbjöds även till handledare i primärvården inom landstinget i Västernorrland. Fakulteten tog tillsammans med primärvårdens ledning på VLL fram en handledarorganisation för primärvården. På Backens hälsocentral invigdes en klinisk undervisningsmottagning, KUM, för läkarstudenter med inslag av interprofessionellt lärande, IPL. Den regionala arbetsgruppen för verksamhetsintegrerat lärande, ViL, arrangerade en konferens mars 2017 med ca 250 deltagare.

Nytt kvalitetssystem för utbildning på grund- och avancerad nivå

I december 2015 tog rektor beslut om ett kvalitetssystem för utbildning vid Umeå universitet. Medicinska fakulteten hade då börjat arbeta fram ett eget system. I början av 2016 tog kvalitetsrådet fram ett förslag som gick på remiss till programråd och institutioner och som diskuterades vid ett heldagsseminarium. Beslut togs i fakultetsnämnden 2016-12-15. Under 2017 infördes kvalitetssystemet för alla programutbildningar. I korta drag innebär kvalitetssystemet att programmen gör en årlig programanalys där ett antal områden beskrivs enligt kriterierna i ENQA och ESG. Till programanalysen bifogas en verksamhetsplan och verksamhetsberättelse som beskriver arbetet med universitetets delmål. Programanalysen ligger till grund för årliga dialoger med fakultetsledningen. De första dialogerna genomförs i slutet av våren 2018. Vart tredje år ska en kollegial granskning göras av programmen. De första kollegiala granskningarna gjordes hösten 2017 för Röntgensjuksköterskeprogrammet, Läkarprogrammet och Tränarprogrammet. Under året har två halvdags workshops genomförts, där programmen har utbytt erfarenheter av att skriva programanalyser och genomföra kollegiala granskningar. UN:s kvalitetsråd har en samordnande roll i detta arbete.

Medicinska fakulteten fastställde 2015-06-30 ett kvalitetssystem för utbildning på forskarnivå. 2017-01-31 fastställde rektor ett kvalitetssystem för utbildning på forskarnivå vid Umeå universitet. I samverkan med övriga fakulteter pågår ett arbete med att sammanföra kvalitetssystem för all utbildning.

Medicinska fakultetens pedagogiska pris

Eva Levring Jäghagen, universitetslektor vid Institutionen för odontologi, fick årets pedagogiska pris. Priskommitténs motivering var bland annat att Eva jobbar med moderna pedagogiska modeller såsom *gamefication*, och har varit pedagogiskt ansvarig som ordförande i programrådet för tandläkarprogrammet. Eva undervisar med passion för både sitt ämne och för undervisningen, där studenterna får stöd att förstå det komplexa området radiologi inom tandhälsan.

Studentinflytande

Studentkårsskrivelsen är en viktig inlagga från studentkåren där de tar upp problem och möjligheter vid utbildningarna. Den senaste studentkårsskrivelsen presenterades hösten 2016. Efter en diskussion med representanter för Umeå Medicinska Studentkår har utbildningsstrategiska nämnden beslutat att prioritera arbetet med verksamhetsförlagd utbildning, kursutvärderingar och internationalisering. När det gäller VFU och internationalisering har en organisation etablerats för att arbeta systematiskt med dessa frågor. När det gäller kursutvärderingar kommer arbetet att intensifieras vad gäller uppföljning av det regelverk som sedan tidigare beslutats. Medicinska fakulteten beslutade 2016 om en strategi för internationalisering. Under 2017 tillsattes en internationaliseringsstrategisk kommitté, IKOM, som ska arbeta brett med internationalisering för såväl forskning som utbildning, inte minst med synergier mellan utbildning på grund- och avancerad nivå, utbildning på forskarnivå samt forskning.

En nybörjarenkät genomfördes för studenter som påbörjat program på grundnivå under höstterminen. Svarsfrekvensen var 82 procent och resultaten redovisas under 2018.

Universitetskanslersämbetets kvalitetsutvärderingar

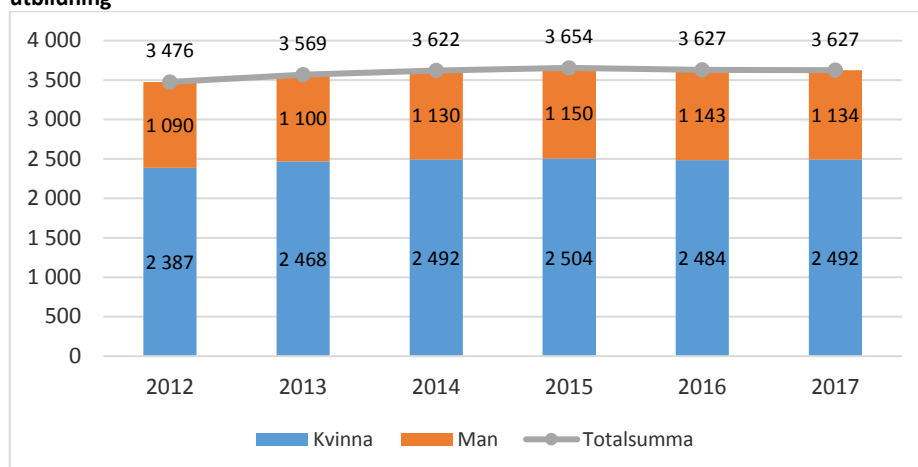
Under 2017 genomförde UKÄ pilotgranskningar för det nya kvalitetssäkringssystemet inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Umeå universitet var ett av universiteten som granskades och Medicinska fakulteten bidrog i granskningen genom att både författa en självvärdering av fakultetens kvalitetssystem och delta i intervjuerna som UKÄ genomförde på universitetet. Fakulteten har även ingått i arbetsgrupper som tagit fram en arbetsmodell inför granskningen.

UKÄ granskade även under 2017 alla högskolors och universitets arbete med hållbar utveckling inom utbildning. Fakulteten deltog i självvärderingen bland annat genom att visa på ett lyckat arbete med hållbar utveckling inom enheten för Epidemiologi och global hälsa, både vad gäller utbildning på avancerad nivå och på forskarnivå.

Utveckling av helårsstudenter, HSTK, vid Medicinska fakulteten

Under 2017 var antalet helårsstudenter på fakulteten 3 627 vilket även motsvarar antalet helårsstudenter år 2016 (summan inkluderar inte uppdragsutbildning och beställd utbildning). Det som skiljer mellan åren är att det under 2017 fanns fler HSTK på fristående kurser än under 2016 (162 jmf med 134). Kvinnor utgjorde 69 procent av studenterna, vilket även var fallet under 2016.

Figur 1: Antal helårsstudenter vid Medicinska fakulteten, 2012-2017, exkl. uppdragsutbildning och beställd utbildning

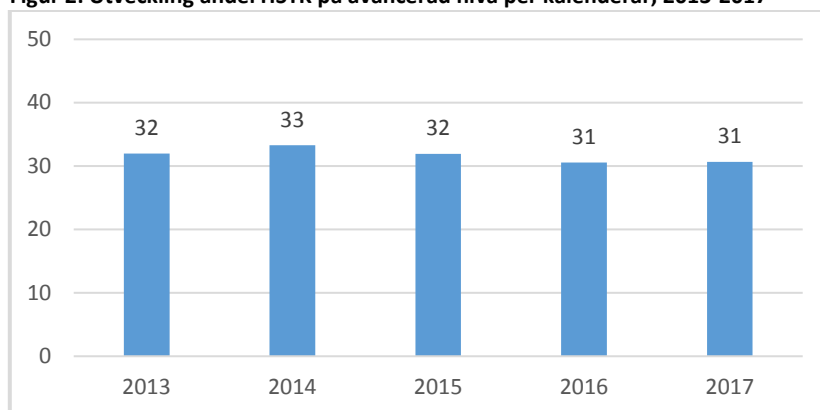

Källa: Planeringsenheten, 180208

Utveckling av helårsstudenter, HSTK, på avancerad nivå

Andelen helårsstudenter på avancerad nivå vid fakulteten har varit relativt konstant under de senaste fem åren. Mellan 2016 och 2017 sågs ingen förändring. Universitetets delmål på 33 procent nåddes därmed inte riktigt under 2017 vilket kan bero på lägre genomströmning på de stora programmen (se figur 4) och att Vård av äldre, specialistsjuksköterskeutbildning på avancerad nivå, hade nollintag 2017.

Figur 2: Utveckling andel HSTK på avancerad nivå per kalenderår, 2013-2017

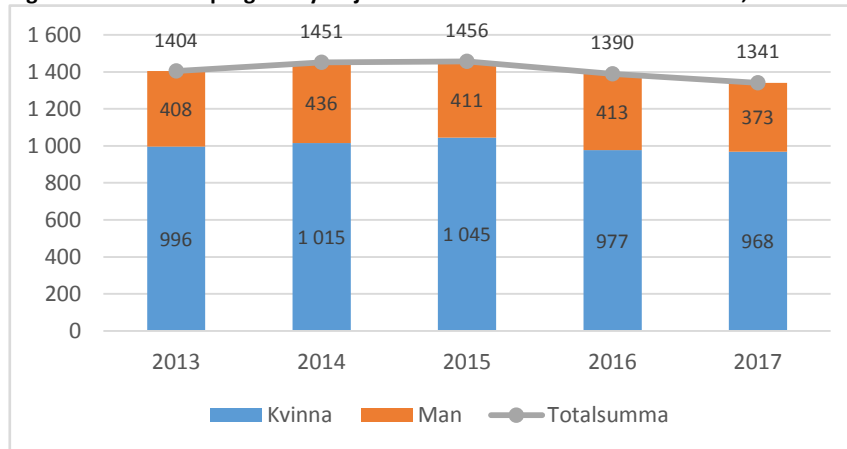

Källa: Fokus.

Programnybörjare

Totala antalet programnybörjare på fakultetens program (inklusive program på avancerad nivå, exklusive fristående kurser) var 1 341, en minskning från 2016 med 49 studenter. Kvinnor utgjorde en stor majoritet av fakultetens nybörjare, 72 procent, vilket kan jämföras med andelen kvinnliga nybörjare på hela universitetet vilken var 59 procent under 2017.

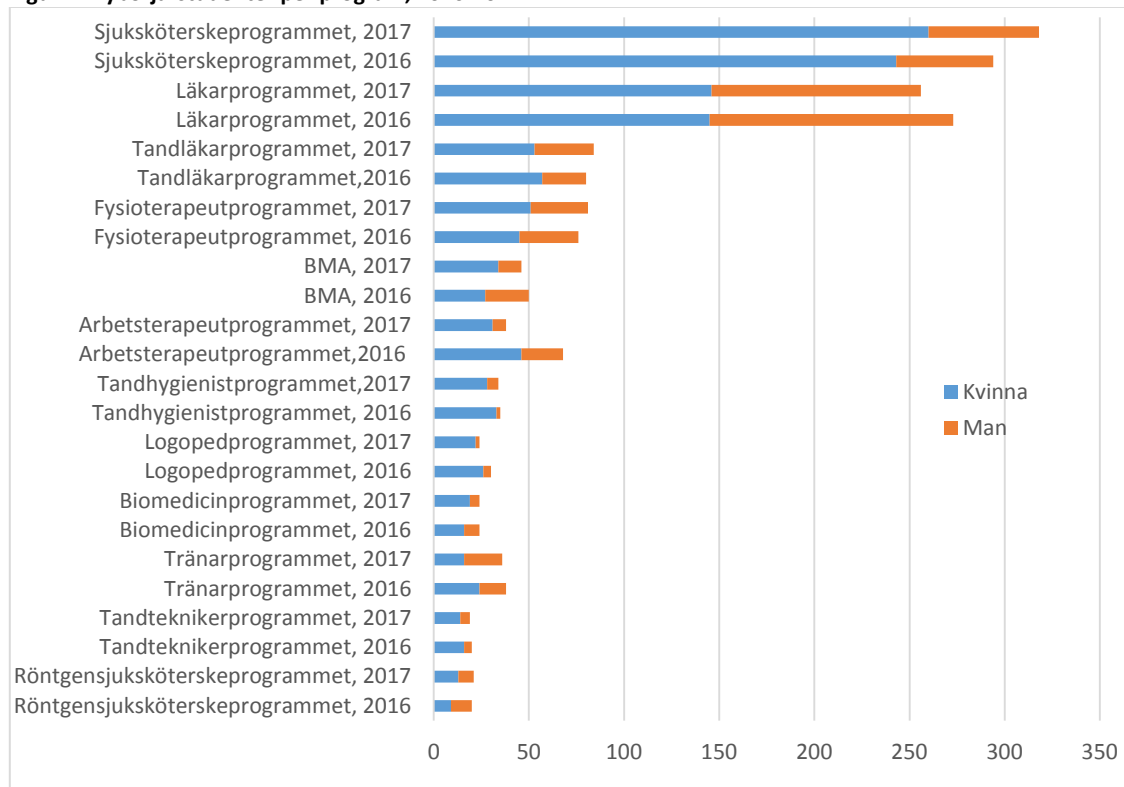
Figur 3: Totalt antal programnybörjarstudenter vid Medicinska fakulteten, 2013-2017

Källa: Planeringsenheten, 180208

Det har skett vissa förändringar vad gäller nybörjare på fakultetens program på grundnivå. Antalet nybörjare på Sjuksköterskeprogrammet har ökat med åtta procent jämfört med 2016, och figuren nedan visar även att antalet nybörjare minskat med sex procent på läkarprogrammet. Anledningen till läkarprogrammets minskning är dock att flera antagna har tillgodoräknade kurser och därmed flyttats direkt till högre terminer. Arbetsterapeutprogrammet hade nästan en halvering av nybörjarstudenter vilket beror på att programmet har gått från två antagningar till en antagning per år. Kvinnorna utgjorde en majoritet av nybörjarstudenter på alla utbildningar förutom på Tränarprogrammet och Röntgensjuksköterskeprogrammet.

Figur 4: Nybörjarstudenter per program, 2016-2017

Källa: Planeringsenheten, 180208

Genomströmning

Genomströmningen av studenter är hög vid Medicinska fakulteten. I jämförelse med hela universitetet ligger fakultetens genomströmning årligen cirka 10 procentenheter högre än den genomsnittliga genomströmningen. På fristående kurser har genomströmningen gått ner 20 procentenheter jämfört med 2015; där kan även noteras en skillnad på tio procentenheters lägre genomströmning hos män än kvinnor. För övrigt går det inte att se någon skillnad mellan män och kvinnor gällande genomströmning. Eftersom utbildningarna på fakulteten i stora delar organiseras inom program, sänker inte den lägre genomströmningen på fristående kurser fakultetens medelvärde nämnvärt.

Tabell 3: Genomströmning totalt (%), 2013-2017

	2013	2014	2015	2016	2017
Medicinska fakulteten	95	93	96	95	94
Umeå universitet	85	83	86	84	83

Källa: Fokus.

Tabell 4: Genomströmning kurser/program, Medicinska fakulteten (%), 2013-2017

	2013	2014	2015	2016	2017
Program	96	94	97	95	95
Fristående kurser	80	84	87	76	66

Källa: Fokus.

Tabell 5: Genomströmning kurser/program, Umeå universitet (%), 2013-2017

	2013	2014	2015	2016	2017
Program	91	90	93	92	91
Fristående kurser	68	65	64	62	59

Källa: Fokus.

Tabell 6: Genomströmning/kön för fristående kurser och program, Medicinska fakulteten (%), 2013-2017

	Kön	2013	2014	2015	2016	2017
Program	Kvinna	96	95	97	96	96
	Man	95	92	96	95	95
Fristående kurser	Kvinna	82	86	89	78	68
	Man	73	76	79	68	60

Källa: Fokus.

Kunskapsprov för läkare

Umeå universitet fick 2016 i uppdrag av Socialstyrelsen att nationellt ansvara för och genomföra kunskapsprov för läkare som är utbildade utanför EU/EES. Provet består av en teoretisk och en praktisk del. För att få delta i det praktiska provet måste man först vara godkänd på det teoretiska provet. De olika provdelarna har sedan Umeå universitet fick ansvaret genomförts 5 gånger vardera. Utfallet har hittills varit:

- Teoretiskt delprov: 75 godkända
- Praktiskt delprov: 53 godkända och därmed även godkända på hela kunskapsprovet.

Under 2018 kommer båda delproven att erbjudas vid fyra tillfällen.

Kompletterande utbildning för läkare med avslutad utländsk utbildning

Hösten 2018 planerar Umeå universitet att starta en kompletterande utbildning för läkare med avslutad utländsk utbildning och under 2017 togs en utbildningsplan fram. Utbildningen omfattar 120 hp och kommer att ges på helfart över två år. Den ges på distans som en nätbaserad utbildning med några undervisningsveckor varje termin vid någon av Umeå universitets studieorter (Umeå, Sunderbyn, Sundsvall, Östersund). Utbildningen syftar till att ge den ämneskomplettering och kunskapsutveckling som krävs för att läkare med utländsk examen ska kunna godkännas av Socialstyrelsen, för att sedan kunna söka tillträde till AT i Sverige.

Forskning och utbildning på forskarnivå

Utbildning på forskarnivå

Antal antagna doktorander 2017

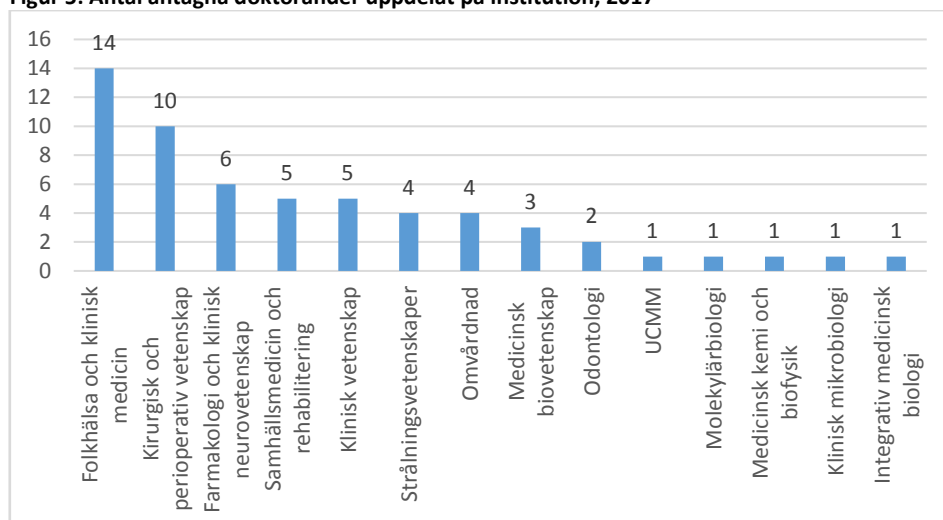
Under 2017 antogs 56 personer, 30 kvinnor (54 procent) och 26 män (46 procent), till utbildning på forskarnivå vid fakulteten. Det innebär att den trend med en minskning av antalet antagna doktorander som har kunnat skönjas under de senaste åren, fortsatte även under 2017. Nära hälften (46 procent) av de doktorander som antogs vid Umeå universitet 2017, återfinns vid Medicinska fakulteten. Det har under de senaste åren funnits en tendens att det vid fakulteten har antagits fler kvinnor än män och denna trend fortsatte under år 2017.

Tabell 7: Antal antagna doktorander vid Medicinska fakulteten, 2013-2017

År. Antal kvinnor och män. (% av Umeå universitets doktorander antagna aktuellt år)														
2013			2014			2015			2016			2017		
K	M	Tot.	K	M	Tot.	K	M	Tot.	K	M	Tot.	K	M	Tot.
63	66	129 (61)	51	36	87 (43)	42	36	78 (63)	44	28	72 (47)	30	26	56 (46)

Källa: Fokus.

Figur 5: Antal antagna doktorander uppdelat på institution, 2017

Källa: Fakultetsregister

UMEÅ UNIVERSITET

Antal aktiva doktorander 2017

Under 2017 fanns det vid fakulteten 464 aktiva doktorander. Detta motsvarade 47 procent av det totala antalet aktiva doktorander vid universitetet. 52 procent av fakultetens aktiva doktorander var kvinnor.

Tabell 8: Totalt antal aktiva doktorander på forskarnivå vid Umeå universitets fyra fakulteter, 2017*

Humanistisk			Medicinsk			Samhällsvetenskap			Teknisk-naturvet.		
K	M	Tot.	K	M	Tot.	K	M	Tot.	K	M	Tot.
67	39	106	241	223	464	92	81	173	97	141	238

Källa: Fokus

*En aktiv doktorand definieras som den som har en aktivitet över 1 procent.

Antal doktors- och licentiatexamina 2017

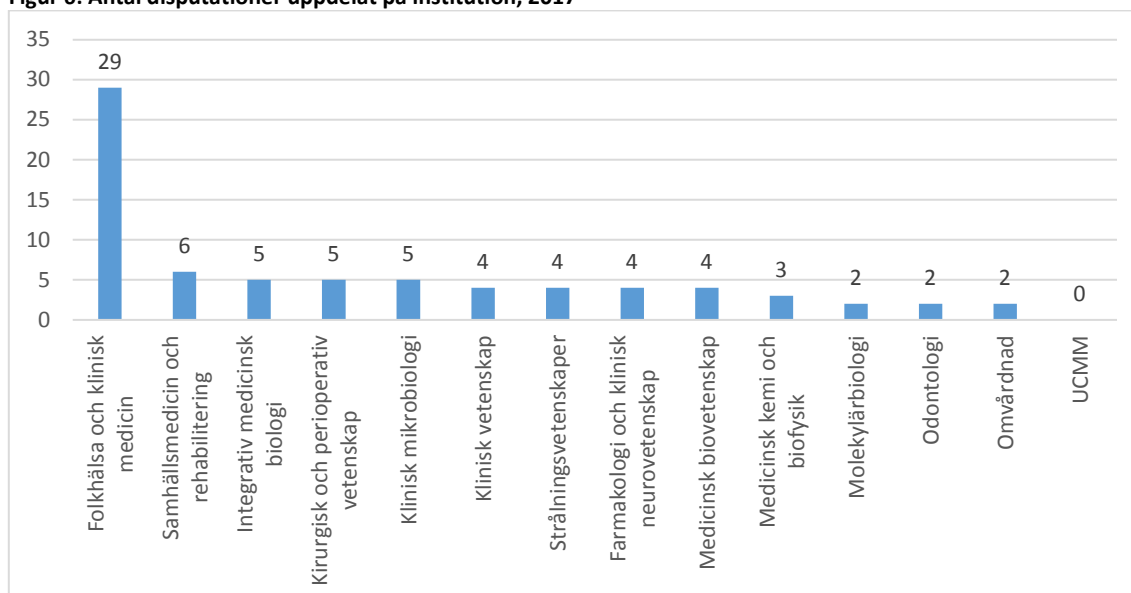
Under 2017 avlades 85 doktorsexamina och tre licentiatexamen vid Medicinska fakulteten. Detta är i nivå med siffrorna för 2016. Antalet disputationer under 2016 var i sin tur betydligt fler än under de närmast föregående åren.

Tabell 9: Totalt antal doktorsexamina/kön vid Medicinska fakulteten (% av totalt antal doktorsexamina), 2013-2017

År. Antal kvinnor och män. (% av doktorsexamina vid Umeå universitet aktuellt år)														
2013			2014			2015			2016			2017		
K	M	Tot.	K	M	Tot.	K	M	Tot.	K	M	Tot.	K	M	Tot.
52	31	83 (50)	40	28	68 (47)	42	34	76 (43)	44	40	84 (47)	46	39	85 (45)

Källa: Fokus

Figur 6: Antal disputationer uppdelat på institution, 2017

Källa: Fakultetsregister

UMEÅ UNIVERSITET

Urval av aktuella frågor för forskarutbildningsutskottet (tom 2017-06-30)/rådet för utbildning på forskarnivå (from 2017-07-01) under 2017

- Rådet för utbildning på forskarnivå tog fram ett underlag för bedömning av vetenskaplig avhandling. Ledamot i betygsnämnd ska vara väl förtrogen med avhandlingens innehåll ur ett brett vetenskapligt perspektiv och ha god kännedom om de nationella examensmål för forskarutbildning som finns beskrivna i högskoleförordningen. Underlaget innehåller också utgångspunkter för att bedöma en avhandlings innehåll och kvalitet utifrån introduktion, metod, resultat samt diskussion.
- Medicinska fakultetens kommitté för etikfrågor kom med ett förtydligande gällande etikprövning av forskning vid utlandssamarbeten. När samarbete sker mellan forskare anställda vid fakulteten och forskare i annat land, i synnerhet då datainsamling på forskningspersoner sker i annat land, har verksamma forskare vid fakulteten ansvar för att etikprövning skett i det land där datainsamling ska genomföras. Att sådan etikprövning har skett och godkänts innan datainsamling påbörjats ska kunna dokumenteras. För de delar som inte sker i Sverige och alltså inte faller under svensk lag, kan och bör ändå Regionala etikprövningsnämnden avge ett s.k. rådgivande yttrande. När en studie är en del av ett doktorandarbete vid medicinska fakulteten i Umeå är det den handledare som är anställd vid fakulteten som ansvarar för att etikprövning sker.
- Utbudet av kurser för fakultetens doktorander har utökats avsevärt under senare år. En satsning har bland annat skett på kurser i vetenskapligt skrivande. En omarbetning av kursen Grundläggande forskningsmetodik för läkare i Norra sjukvårdsregionen, 30 hp, har genomförts under 2017. Denna omarbetning har bland annat inneburit att samtliga ingående moment i kursen nu är på forskarnivå. Omarbetningen av kursen är ett led i arbetet med att skapa bättre förutsättningar för de kliniska doktorandernas forskarutbildning.

Samverkan med det omgivande samhället

Medicinska fakultetens huvudsakliga samverkan med det omgivande samhället inom ramen för forskarutbildning sker i relation med landsting och regionkommuner i Norra sjukvårdsregionen. Majoriteten av de doktorander som antas vid fakulteten bedriver forskarstudier parallellt med en klinisk tjänstgöring vid företrädesvis Västerbottens läns landsting. En del av fakultetens doktorander är verksamma i de orter där det bedrivs läkarutbildning, d.v.s. i Luleå/Sunderbyn, Sundsvall och Östersund.

Forskning

Efter ledningsskiftet 2017 består forskningsstrategiska nämnden av sex nya ledamöter. Västerbottens läns landsting representeras av forsknings- och utbildningsdirektören i nämnden.

Nämnden utlyste tidigt under verksamhetsåret en fakultetsfinansierad strategisk forskningsresurs. Efter utdelningen av medlen diskuterade nämnden hur fakultetens kommande utlysningar mest strategiskt ska kunna stärka forskningen under de närmaste åren. Nämnden har tagit initiativ att starta en förändrad verksamhet inom Future Faculty i samarbete med ledande yngre forskare. Nämnden medverkade kontinuerligt under hela verksamhetsåret i inventeringar av fakultetsöverskridande, nationella och internationella infrastrukturer, framför allt i samband med den nationella behovsinventeringen som skedde på Vetenskapsrådets initiativ. Nämnden har vid

UMEÅ UNIVERSITET

samtliga sammanträden informerats om viktiga nationella och internationella forskningsmöten, arbetet i ALF-kommittén, Forskarutbildningsutskottet respektive rådet för utbildning på forskarnivå och Wallenberg centrum för molekylär medicin. En utvärdering av verksamheten inom fakultetens tre temamiljöer – e-hälsa, cancer och den jämlika hälsan – gjordes under våren 2017. Utvecklingsarbetet med ansökningsförfarandet vid utlysningen av medel från Insamlingsstiftelsen pågick under hela verksamhetsåret. Under 2017 tilldelades fem forskare bioteknikmedel för perioden 2017/2018. Nämnden rekommenderade fakultetsnämnden att bevilja grundutbildningsresurs för möjliggörande av en sabbatical till professor Erik Johansson, Institutionen för medicinsk kemi och biofysik.

Under hösten 2017 påbörjades ett arbete med att planera Medicinska fakultetens andra Öppna forskarmöte, som anordnades i februari 2018. Presentationer, runda-bordssamtal och speedating kombinerades med mingel och postrar med infrastrukturer vid fakulteten. Mötets tema var *Starkare tillsammans* och syftet med temat var att inspirera till fler och nya vetenskapliga samarbeten för att stärka forskning inom medicin och hälsa vid fakulteten.

Externa bidrag

I 2017 års utlysning av fria projektmedel och etableringsbidrag från Vetenskapsrådets (VR) ämnesråd för medicin och hälsa tilldelades Medicinska fakulteten 66 mnkr. 12 mnkr tilldelades två yngre forskare i form av så kallade etableringsbidrag. Umeå universitet tilldelades också 4,3 mnkr till klinisk behandlingsforskning. Västerbottens läns landsting är involverade i 15 projekt som beviljats, vilket är det tredje högsta antalet projekt för ett enskilt landsting i landet. Inom utlysningen för Proof of Concept tilldelades tre forskare vid Umeå universitet 3,4 miljoner, varav 1 projekt tillhörde fakulteten.

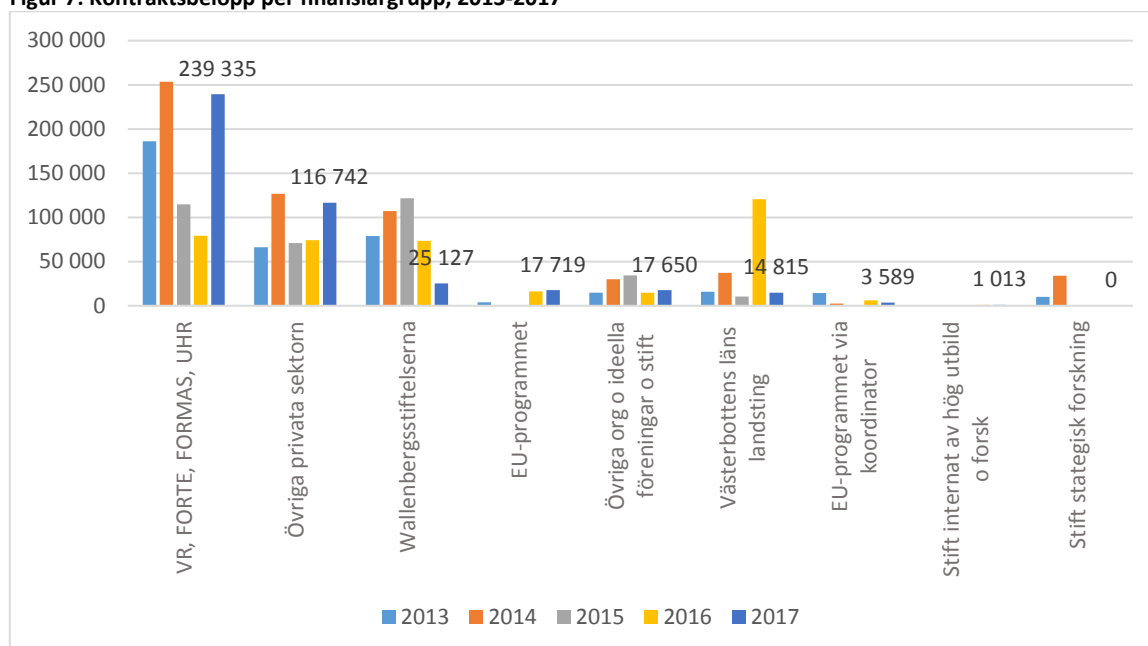
Från Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (FORTE) erhöll forskare vid fakulteten sammanlagt 18,4 mnkr i anslag för olika forskningsprojekt.

Cancerfonden beviljade forskare vid Medicinska fakulteten 44 mnkr vid höstens tilldelning för 2017, vilket är 18 mnkr mer än för tilldelningen året innan. Kontraktsbeloppen från EU-programmet har ökat något från 2016 till 2017, från att ha varit mycket lågt under 2014 respektive 2015. En lovande yngre forskare vid fakulteten erhöll 6,8 miljoner kronor i etableringsstöd från Svenska sällskapet för medicinsk forskning och två av fakultetens forskare erhöll anslag från Erling Perssons stiftelse. Hjärt-Lungfonden beviljade totalt 7,2 mnkr till forskare vid Medicinska fakulteten.

Under 2017 nominerades tre forskare av rektor för ansökningar till Wallenberg Clinical Scholars program och fem stora forskningsprojekt från forskare vid fakulteten nominerats till rektor för stöd från Knut och Alice Wallenbergs stiftelse.

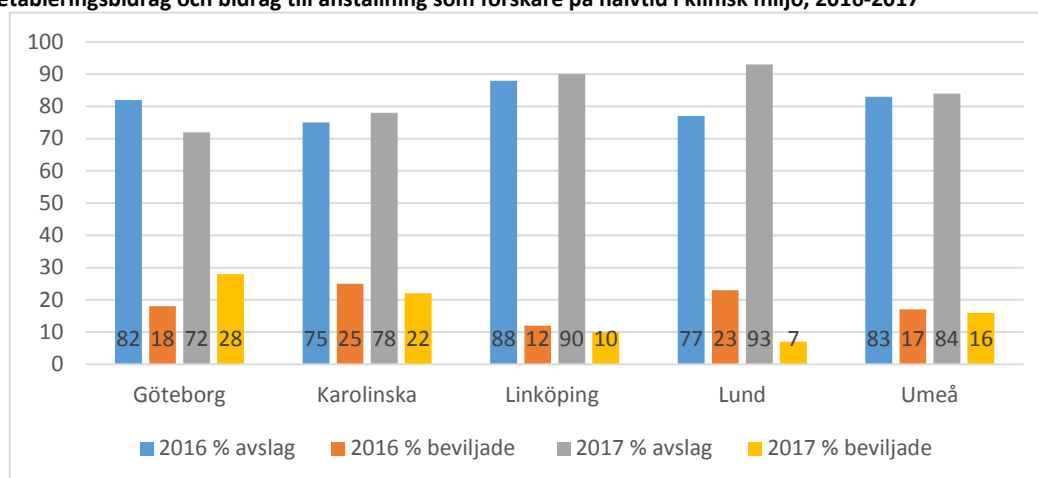
Figur 7: Kontraktbelopp per finansgrupp, 2013-2017

Källa: Raindance/Kontraktreskontra

Medicinska fakulteten tilldelades en större summa externa bidrag från Vetenskapsrådet för året 2017 än 2016. Andelen beviljade bidrag bland fakultetens ansökningar ökade även i jämförelse med de övriga fem största lärosätena i Sverige. I 2016 års ansökningsomgång varierade beviljandegraden inom ämnesområdet medicin och hälsa, för ansökningar av projektmedel, etableringsbidrag och bidrag till forskare för halvtidsforskning mellan 25 procent (KI) och 17 % (Umeå). För 2017 varierade beviljningsgraden mellan 28 % (Göteborgs universitet) och 7 % (Lund). Bland de fem största medelförvaltarna hamnade Medicinska fakulteten vid Umeå universitet på fjärde plats i beviljandegrad inom ramen för den här utlysningen.

Figur 8: Andel avslag respektive beviljade forskningsansökningar, i procent avseende fria projektbidrag, etableringsbidrag och bidrag till anställning som forskare på halvtid i klinisk miljö, 2016-2017

Källa: Diariet, Vetenskapsrådet.

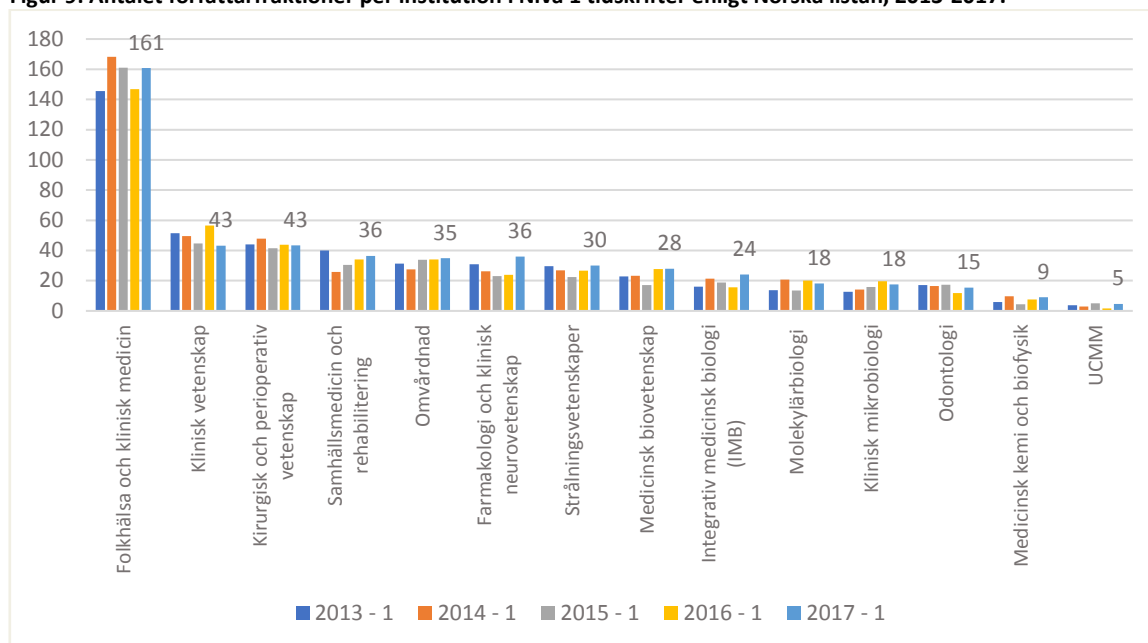
Internt kvalitetsarbete

Forskare vid Medicinska fakulteten arbetar kontinuerligt med ansökningar om forskningsmedel och vid institutionerna sker ett fortlöpande arbete med kollegialt samarbete kring ansökningsprocessen. Gemensamt för institutionernas arbete är en strävan att nå målet att varje forskare/lärare ska ha en forskningsplan som kan användas som en forskningsplan till en ansökan. Forskningsstrategiska nämnden kommer att fortsätta detta arbete med kvalitetssäkringen av ansökningar och även inkludera Grant's Office i kommunikationsarbetet angående nationella och internationella möjligheter att söka extern finansiering av forskning.

Författarfraktioner

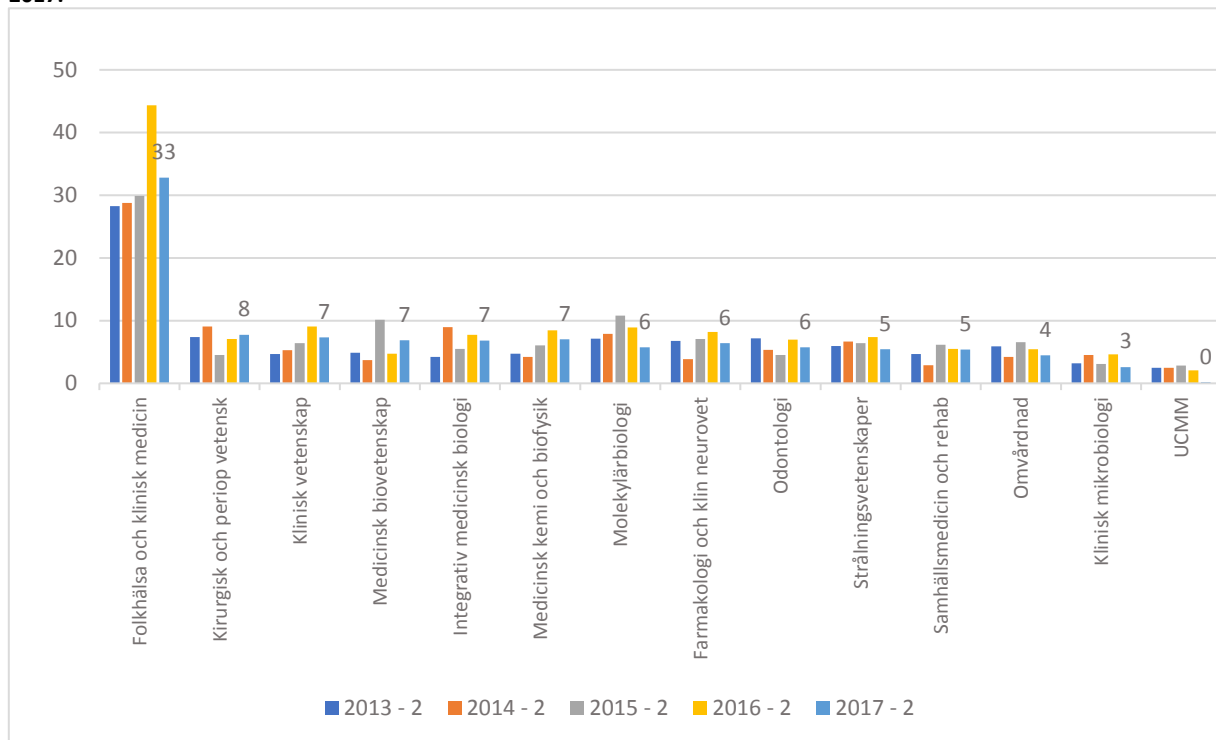
I figurerna nedan återges antalet författarfraktioner per institution publicerade i DiVA under åren 2013-2017. Detta återspeglar i vilken utsträckning forskare vid respektive institution har publicerat i form av artiklar i antologier eller i bokform, men anger enbart författarfraktioner i de publikationer som har blivit referegranskade. Universitetets bibliometriker har tagit fram underlag från DiVA för hela universitetet i slutet av januari 2018. Den minsta enheten i dessa bibliometriska uttag är 0,1, vilket innebär att även om en forskare är en författare av fler än 10 övriga författare till publikationen, ges forskaren 0,1 författarfraktion. Även referegranskade publikationer som inte ingår i den Norska listan räknas här som nivå 1 publikationer. Antalet författarfraktioner i nivå 1 tidskrifter ökade något för vissa institutioner under 2017. För de flesta institutioner har dock antalet författarfraktioner inom nivå 2 tidskrifter minskat mellan åren 2016 och 2017.

Figur 9: Antalet författarfraktioner per institution i Nivå 1 tidskrifter enligt Norska listan, 2013-2017.

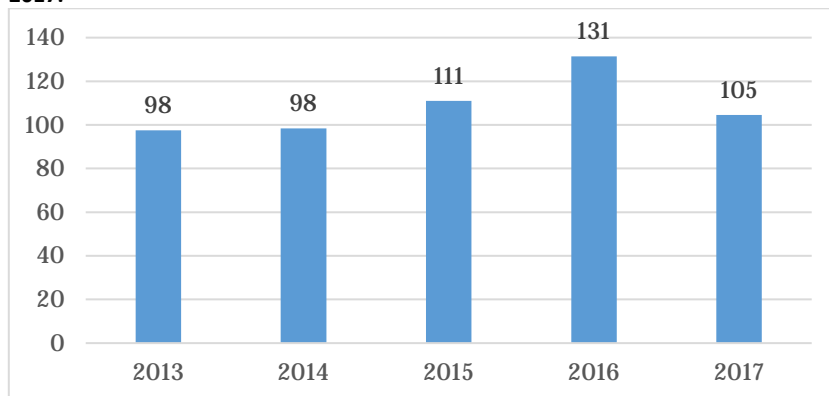
Källa: DiVA.

Figur 10: Antalet författarfractioner per institution i Nivå 2 tidskrifter i Nivå 2 tidskrifter enligt Norska listan, 2013-2017.

Källa: DiVA

Figur 11: Antalet författarfractioner, totalt för Medicinska fakulteten, i Nivå 2 tidskrifter enligt Norska listan, 2013-2017.

Källa: DiVA.

Internationalisering

En strategisk agenda för internationalisering

Regeringen tillsatte i början av 2017 en utredning med uppdrag att ta fram en nationell strategi för internationalisering av landets universitet och högskolor, vilket bedöms väsentligt i en allt mer globaliserad värld. I direktiven framgår att utredningen ska föreslå hur fler studenter kan få ett internationellt perspektiv i sin utbildning genom ökad mobilitet av studenter, lärare och forskare,

UMEÅ UNIVERSITET

samt en bättre internationalisering på hemmaplan. Inom fakulteten hade vi redan tidigare tagit ett steg i denna riktning genom den internationaliseringsstrategi som fakultetsnämnden antagit för åren 2016 - 2018 och som har följande vision:

"All personal verkar för att främja internationella aspekter i den dagliga verksamheten. Alla studenter och doktorander har ett globalt perspektiv med sig vid examen. Gästande lärare/forskare, doktorander och studenter får en så positiv erfarenhet av Umeå universitet att de fungerar som ambassadörer för vår verksamhet".

Betydelsefullt är att fakultetens internationaliseringsstrategi omfattar såväl utbildning på grund- och avancerad nivå som forskarutbildning och forskning, vilket även gäller direktivet för den nationella utredningen. I fakultetens strategi lyfts följande områden: 1) Utveckla utbildningsutbudet; 2) Utveckla fakulteten till en tydlig internationell miljö; 3) Den tvåspråkiga fakulteten; 4) Utveckla organisationen utifrån ett internationellt förhållningssätt; 5) Stärk fakultetens varumärke i ett internationellt perspektiv; 6) Prioriterade geografiska områden.

Fakulteten har under året förstärkt organisationen vad gäller internationalisering med syfte att strategin ska implementeras och på sikt vidareutvecklas. Internationaliseringsstrategiska kommittén (IKOM) har formerats med uppdrag att motivera och stimulera fakultetens beredningsorganisation och verksamhet att implementera internationaliseringsstrategin. Rådet för internationalisering av utbildningarna (RIU) - tidigare Internationella Kommittén (IK) – har förstärkts och ska intensifiera arbetet med internationalisering av fakultetens utbildningar på grund- och avancerad nivå.

Det ökade fokuset på internationalisering illustreras också av Sveriges medicinska fakulteters samarbete kring att inrätta ett årligt pris för internationalisering av högre utbildning på grund- och avancerad nivå. Syftet med priset är att uppmuntra lärare och lärarlag att arbeta för ökad internationalisering i undervisningen och på sikt bygga upp en hemsida med goda exempel som kan ge inspiration mellan landets medicinska fakulteter.

Internationalisering på hemmaplan

För att alla studenter och doktorander vid examen ska ha med sig ett globalt perspektiv är det avgörande att fakulteten utvecklas till en tydligt internationell miljö. I fakultetens strategidokument lyfts flera förändringar fram som skulle kunna bidra till en sådan utveckling, varav några nämns nedan.

En möjlig resurs i strävan mot ökad internationalisering är alla lärare/forskare och doktorander med utbildningsbakgrund från annat land. En kartläggning visar att fakulteten har 160 anställda och 139 doktorander med utbildningsbakgrund från sammantaget 61 olika länder, där de vanligaste länderna är Indien, Tyskland och Finland. Detta motsvarar 15 procent av de anställda och 28 procent av doktoranderna. Många internationella lärare/forskare och studenter ökar möjligheten att skapa en kreativ och stimulerande internationellt präglad miljö. En nyckelkomponent för internationalisering och möjligheten att rekrytera postdocs och gästforskare samt lärarutbyten, är tillgången på bostäder. Sedan institutionernas möjligheter att hyra lägenheter upphört är bostadssituationen problematisk.

Under höstens "Global Health Week" – som är ett nationellt initiativ från Svenska Läkaresällskapets kandidat- och underläkarförening – ordnades dagligen både lunch- och kvällsföreläsningar kring globala hälsoutmaningar. Vid några tillfällen har också Internationella Caféen erbjudits i samarbete med Umeå Medicinska Studentkår. Umeå universitets "Buddy-program" för samman

UMEÅ UNIVERSITET

studenter från andra länder med svenska studenter, vilket under socialt trivsamma former ger möjlighet till interkulturellt utbyte och kan bidra till det globala perspektivet. Under året har några av fakultetens studenter engagerats som "Buddy-ambassadörer" med syfte att öka medverkan av fakultetens studenter i programmet.

Mobiliteten behöver ökas markant

Mobiliteten – både vad gäller in- och utresande – behöver öka markant för studenter, doktorander och lärare/forskare. Detta är en viktig del av internationaliseringen, men hindren är många, speciellt för fakultetens många kliniska legitimationsutbildningar.

Studier i annat land (≥ 1 månad) har länge legat på en låg nivå (2013: 160 studenter och 2016: 148 studenter), vilket halverats detta år (2017: 77 studenter). Detta innebär att under senaste året har endast ca 2 % av fakultets studenter vistats vid ett utländskt lärosäte. Notera att ingen av dessa utresande utbytesstudenter avspeglas i fakultetens nyckeltal (2013 – 2017: 0 studenter), vilket är en diskrepans som bör utredas. Vad gäller antalet inresande utbytesstudenter har fakulteten ingen tillförlitlig information, men enligt nyckeltalen har det under samma period sjunkit från 20 till 10 studenter. Antalet utomeuropeiska studenter (dvs. avgiftsskyldiga studenter) har under samma period ökat från 15 till att sista åren ligga på 49 studenter per år, vilket är positivt och bidrar till internationaliseringen av fakulteten.

I lärarnas forskargärning är internationella kontakter oftast en självklarhet. De lärare som huvudsakligen undervisar har oftast inte samma möjlighet till internationella kontakter som kolleger som i högre grad har forskning i sina arbetsuppgifter, och då är lärarutbyten extra angeläget. Lärare med internationell erfarenhet tycks vara mer benägna att underlätta för studerandeutbyten, både in- och utresande, vilket gör att frågan om en ökning av lärarutbytena är nära sammankopplat med möjligheten att öka fakultetens in- och utresande av studenter.

Personal, kompetensförsörjning och arbetsmiljö

Personalsituation

Tabell 10: Personal, 2013-2017

Personal	2013	2014	2015	2016	2017
Antal anställda (% kvinnor)	1 237 (59)	1 156 (59)	1 224 (57)	1 189 (58)	1 157 (57)
Andel % lärare* av totala antalet anställda	43	47	48	50	50
Andel % teknisk/adm personal	35	35	35	36	38
Andel anställda forskarstuderande	22	18	17	14	12

Källa: Primula 171031

*enligt gällande anställningsordning

Medicinska fakulteten hade 1 157 anställda i slutet av 2017 (totala antalet personer som innehar en anställning), vilket var en liten minskning av anställda från föregående år. 57 procent av anställda var kvinnor, se tabell ovan. Andelen lärare/forskare uppgick till 50 procent vilket var samma siffra som föregående år. Andelen teknisk administrativ personal ökade från 36 procent 2016, till 38 procent 2017. Andelen forskarstuderande minskade från 14 procent till 12 procent. Bland

UMEÅ UNIVERSITET

fakultetens professorer och lektorer hade drygt hälften en så kallad förenad anställning, vilket innebär att anställningen som lärare kombineras med klinisk tjänstgöring vid någon av de fyra nordliga landstingen/regionkommunerna.

Under 2017 anställdes elva nya professorer varav sex var kvinnor, vilket motsvarar 54 procent. Det innebär att fakulteten nådde det av regeringen uppställda rekryteringsmålet för kvinnliga professorer som för Umeå universitet angetts till 52 procent.

Nyutsedda prefekter och föreståndare

Tre av fakultetens institutioner, Institutionen för odontologi, Institutionen för strålningsvetenskaper och Institutionen för klinisk vetenskap, samt en arbetsenhet, Enheten för biobanksforskning, har under året fått ny prefekt respektive föreståndare utsedd.

Kompetensförsörjning

Bemanningsplanering

Fakultetens lärarkår står inför stora pensionsavgångar inom de närmaste åren främst inom yrkeskategorierna professorer och adjunkter. Med strävan att öka andelen disputerade lärare inom undervisningen försöker fakulteten i så stor utsträckning som möjligt rekrytera biträdande lektorer, lektorer och professorer till fakulteten.

Som ett led i detta arbete tillsatte fakultetsnämnden under 2017 en utredning som har till uppgift att genomlysna hur fakultetens lärarbemanning ska se ut och planeras på lång sikt, och hur behov av lärarutrymmen med hänsyn till forsknings- och utbildningsstrategiska överväganden ska bedömas i framtiden. Utredningen kommer att redovisas under 2018 och leds av vice ordförande i bemanningsplaneringsnämnden med stöd av ordförande, representanter från fakultetens lärare samt tjänstemannaresurs från kansliet.

Rekrytering

Fakulteten står inför utmaningar att behålla, utveckla och rekrytera nya medarbetare. Inom vissa ämnen och befattningar, främst inom lärarkategorin, har fakulteten svårt att rekrytera personal. För kliniskt kopplade utlysta lektorat och professurer samt inom vissa ämnen med behov av specifik yrkeskompetens är söktrycket lågt. Inom andra ämnen, ofta inom prekliniska ämnen, är söktrycket på våra utlysta anställningar högt.

Under 2017 utlystes fyra befattningar som professor, 15 befattningar som universitetslektor och 13 befattningar som biträdande lektor varav 8 beretts vidare för anställning. Rekryteringstiden var i snitt 290 dagar från sista ansökningsdag till tillträde. Fakulteten utlyste därtill 16 anställningar som postdoktor, med 97 dagar som genomsnittlig rekryteringstid (källa: Årsredovisningen). Den kortare rekryteringstiden för postdoktor kan förklaras med att anställningar av postdoktorer hanteras på institutionsnivå och inte i Anställnings- och docenturnämnden så som de övriga lärarbefattningar. Antalet utlysta anställningar för teknisk och administrativ personal och doktorander var 126 (källa: Varbi).

Söktrycket har ökat från tidigare år, se tabell nedan, 2017 sökte 423 personer fakultetens 48 utlysta läraranställningar, vilket blir ett snitt på 8,8 sökande per anställning jämfört med 2016 då snittet var 5,3 sökande per anställning. Det ökade söktrycket kan delvis bero på att Wallenberg centrum

UMEÅ UNIVERSITET

för molekylär medicin har utlyst anställningar som biträdande lektor med generösa resurspaket som lockat många sökande

Tabell 11: Söktryck på fakultetens läraranställningar

	2015	2016	2017
Antal sökande	225	330	423
Antal utlysta läraranställningar	54	62	48
Genomsnittligt antal sökande per anställning	4,1	5,3	8,8

Källa: Årsredovisningen

Anställnings- och docenturnämnden, ADN, som bereder fakultetens läraranställningar har under 2017 fått ny ordförande och en stor del av nämndens ledamöter är nya för innevarande mandatperiod. Som ett led i arbetet med att effektivisera rekryteringsprocessen kopplat till delmålet *Fakulteten har en långsiktig strategi och en effektiv process för rekrytering av kompetenta medarbetare* bildades ett arbetsutskott under ADN med delegation att bereda vissa delar av rekryteringsprocessen så som utseende av rekryteringsgrupp, sakkunniga samt utseende av docenter för att skapa mer tid för intervjuer i ADN. Ytterligare åtgärder som genomfördes i syfte att effektivisera rekryteringsprocessen var att fakultetskansliets HR-grupp arbetade med att uppdatera handlägningsordningar för läraranställningar och skapade en samarbetsyta för fakultetens prefekter och personalsamordnare för att lättare hitta information bland annat i samband med rekrytering. Vidare arbetade HR-gruppen med mallar och rutiner för referenstagning, förenklat sakkunnigförfarande, introduktion för nyanställda samt en handlägningsordning med anledning av skärpta krav på utlysning av anställningar.

Karriärvägar för meriteringsanställningar

Fakulteten var först i landet med ett system för *tenure-track*-anställningar i kombination med klinisk tjänstgöring som möjliggör samtida vetenskaplig, pedagogisk och klinisk meritering i form av biträdande lektorat. Sedan 2014 har fakulteten identifierat och medfinansierat strategiskt viktiga biträdande lektorat där det framtida rekryteringsläget för professorer och lektorer bedöms som svårt. Under 2017 tillsattes fyra biträdande lektorat, se tabell nedan, tre av dessa var i kombination med klinisk tjänstgöring som ST-/specialistläkare och ett var ett biträdande lektorat utan klinisk koppling. Två av dessa fyra biträdande lektorer anställdes efter utlysningar inom Wallenberg centrum för molekylär medicin, och de övriga två anställdes efter att respektive institution initierat anställningen som ett led i strategisk kompetensförsörjning för att ersätta professorer i pensionsåldern.

Tabell 12: Antal tillsatta karriäranställningar, 2013-2017

Anställningsform	2013	2014	2015	2016	2017
Forskarassistent	4	7	2	3	0
Biträdande universitetslektorat	3	7	7	6	4
Varav biträdande universitetslektorat/kombination med klinisk yrkesverksamhet	3	4	6	2	2

Källa: Primula och manuell kontroll baserad på fakultetsredovisning

Med anledning av att befattningen biträdande lektorat från och med 2017 regleras i högskoleförordningen inledde fakulteten ett arbete med revidering av reglerna för biträdande lektorat i kombination med klinisk tjänstgöring för att anpassa befintliga regler till den nya

UMEÅ UNIVERSITET

regleringen Arbetet slutförs i början av 2018 i samband med att ny anställningsordning vid universitetet träder i kraft.

Arbetsmiljö

Under vårterminen 2017 genomförde fakultetskansliets personalsekreterare för andra året en kartläggning av varje institutions arbete med personalfrågor med fokus på frågor såsom:

- Arbetsplatsträffar,
- lokal samverkansgrupp,
- utvecklingssamtal,
- lönesamtal,
- lika villkor,
- rehabilitering,
- systematiskt arbetsmiljöarbete,
- arbetsmiljöombud,
- arbetsmiljöplan och
- risk- och konsekvensanalys.

Syftet med kartläggningen var att bedöma huruvida institutionerna följer regler och rutiner och om det finns behov av stöd och utbildning inom arbetsmiljöfrågor. Resultatet av kartläggningen visar att institutionerna inom Medicinska fakulteten i stort följer de regler och rutiner som universitetet har. Där kartläggningen visade att kraven inte uppfylldes gjorde fakultetskansliets personalsekreterare en uppföljning med berörd prefekt för att få till stånd en förbättring. Då flera av uppföljningsfrågorna inom det systematiska arbetsmiljöarbetet och inom Personalenhetens mall för uppföljning ingick i denna kartläggning, togs under vårtermin 2017 fram en förenklad mall för planering och uppföljning av arbetet med arbetsmiljö och lika villkor till prefekter. Detta för att underlätta arbetet för berörda chefer.

Under 2017 skapades en checklista som kan användas för introduktion till nyanställda och en checklista för medarbetare som slutar. Checklistorna har spridits till chefer och personaladministratörer på institutionerna för att kunna användas som stöd i deras arbete med att skapa bättre rutiner kring introduktion och avslut för medarbetare.

En översyn av uppgifts- och ansvarsfördelning för rehabilitering påbörjades av personalsekreterare i början av 2017 men arbetet avtog då Personalenheten skapade en arbetsgrupp för att på universitetsgemensam nivå göra denna översyn. En personalsekreterare från fakultetskansliet deltog i arbetsgruppen och arbetet med översyn och implementering av ny handläggningsordning kommer att fortsätta under 2018. Parallellt med detta arbete deltog en institution och en personalsekreterare från Medicinska fakulteten i ett pilotprojekt för verktyget Adato som är ett dokumentationssystem för rehabilitering. Projektet har varit lyckat och verktyget kommer att implementeras inom hela universitetet under 2018. I dagsläget är planen att Adato implementeras inom Medicinska fakulteten i november-december.

Intern styrning och kontroll

Medicinska fakulteten har som instrument för intern styrning och kontroll huvudsakligen använt den av universitetet framtagna checklista som respektive institution fyllt i och redovisat till fakulteten. Detta arbete har skett som tidigare år. Institutionernas självskattning visade att 17 av

UMEÅ UNIVERSITET

18 institutioner ansåg att den interna styrningen och kontrollen vid verksamheten är tillfredsställande. En institution ansåg att deras arbete endast delvis är tillfredsställande. Därmed bedöms fakultetens arbete totalt sett utföras tillfredsställande. Checklistan innehöll även 11 delfrågor där fakulteten, i likhet med tidigare år, utifrån institutionernas svar valt ut de områden som indikerar störst behov av förbättring. Dessa områden har sedan brutits ner i riskanalysen med förslag på riskhantering/förebyggande åtgärder utifrån respektive risk. De största brister som medicinska fakultetens institutioner identifierade utifrån checklistan är IT-säkerhet, informationssäkerhet och tillfredsställande ekonomisk uppföljning. Dessa brister har identifierats i flera år.

Syftet med ett internt kontrollarbete är inte bara att identifiera brister utan även att åtgärda dessa. Förmodligen återstår mer att önska av universitetets och fakulteternas internkontrollarbete eftersom vi inte riktigt har ett fullgott åtgärdssystem för att hantera kända brister. Frågan är om checklistan i sig är ett tillräckligt stöd för att utgöra hela internkontrollarbetet. Det krävs också ett eget arbete på institutionsnivå där man planerar in aktiviteter i syfte att åtgärda kända brister samt att man tillåter sig själv att fortsätta identifiera brister. Att Medicinska fakulteten uppvisar samma återkommande brister indikerar sannolikt att vi inte riktigt lyckats komma vidare till åtgärdsfasen avseende dessa.

Kommunikation

Externt

En stor del av extern kommunikation utgörs av pressmeddelanden. De kan handla om avhandlingar, nya vetenskapliga rön som publicerats i vetenskapliga tidskrifter, tilldelningar av forskningsmedel, nyheter inom utbildningsområdet och arrangemang av olika slag. Under senvintern 2017 påbörjades ett utvecklingsarbete vad gäller forskningskommunikation kring doktorsavhandlingar i samband med disputationer. Syftet är att skapa utrymme för ett mer strategiskt och planerat arbete utifrån värdet/nyttan för allmänheten och specifika målgrupper. Under en tvåmånaders pilotomgång kommer doktoranderna att fylla i uppgifter om sin avhandling i ett digitalt webbformulär i Aurora. Texterna utgör ett underlag för fakultetskommunikatörerna att göra nyhetsvärderingar om vilka avhandlingar som prioriteras för extern kommunikation. Nyheterna publiceras på fakultetens nyhetssida i Aurora med rubriker märkta med prefixet *Avhandling*. Viktiga delar i externkommunikationen är fakultetens och universitetets populärvetenskapliga arrangemang.

Pressmeddelanden 2017

Under året publicerades och distribuerades 148 pressmeddelanden från fakulteten via Umeå universitet och distribueringstjänsten Mynewsdesk. Pressmeddelandena handlade om:

- Avhandlingar: 43
- Övriga forskningsrön: 46
- Övrigt om forskning exempelvis finansiering, priser, utnämningar och arrangemang: 27
- Utbildning: 16
- Evenemang: 5
- Annat: 11

UMEÅ UNIVERSITET

Populärvetenskapliga arrangemang

Fika efter en forskare

Under året hölls totalt åtta föreläsningstillfällen på Vävens kafeteria Fika! på lördagar med sammanlagt 24 föreläsningar som också har filmats och livesänts. Fika efter en forskare har utvecklats till ett uppskattat event bland umeborna.

Forskarblogg

Forskarbloggar roterar mellan fakulteterna, varje fakultet har två tillfällen/termin och forskarna bloggar under en tvåveckors-period. Under 2017 bloggade följande forskare från Medicinska fakulteten:

- Jonas Alex, Institutionen för omvårdnad
- Anna Oudin, Institutionen för folkhälsa och klinisk medicin
- Lena Maria Nilsson, Arcum, Institutionen för folkhälsa och klinisk medicin

Vetenskapsluncher

- Christer Malm, Institutionen för samhällsmedicin och rehabilitering: Idrott – inte längre rent spel
- Marie Bixo, Institutionen för klinisk vetenskap: Ska du ha mens, eller?
- Birgitta Evengård, Institutionen för klinisk mikrobiologi: Nya infektionssjukdomar i klimatförändringarnas spår
- Jens Wahlström, Institutionen för folkhälsa och klinisk medicin: Kall om händerna – det kan bero på jobbet

Kunskapsveckan v 44

Fakulteten deltog i planering och genomförande av Kunskapsveckan, ett samarrangemang mellan Umeå universitets och Sveriges lantbruksuniversitets som under två dagar erbjuder lärare från främst länet kompetensutveckling och en mötesplats. Cirka 700 personer hade anmält sig. Nytt var att Kunskapsveckan inleddes med ett panelsamtal. Temat var *Hur kan man med kunskap möta okunskap?* och från Medicinska fakulteten deltog Kristina Lejon, Institutionen för klinisk mikrobiologi.

Webb

Insamlingsstiftelsen för medicinsk forskning

Ju mer Insamlingsstiftelsen uppmärksammas och synliggörs för presumtiva givare, desto större möjligheter skapas för ökade bidrag till forskningen. En ny extern webbplats byggdes och lanserades efter sommaren, en folder togs fram liksom en kampanjfilm för sociala medier/webb. En sida i Aurora förbereddes för framför allt utlysningar från Insamlingsstiftelsen.

Studentrekryteringswebben

Arbete med nya studentrekryteringswebben, SRW, fortsatte under 2017. Bland annat gjordes det nya studentporträtt till programsidorna. Det nya arbetssättet innebär att arbetet med fakultetens program på SRW görs av fakultetens två kommunikatörer, i samarbete med institutionerna/programmen.

Fakultetens engelska webbsidor

Uppdatering och målgruppsanpassning av fakultetens externa webbplats, med fokus på forskningssidorna, slutfördes. Arbetet genomfördes i samarbete med Kommunikationsenheten.

UMEÅ UNIVERSITET

Studentrekrytering

Aktiviteter kring studentrekrytering

Fakulteten deltog vid universitetets Öppet hus i februari. Fakultetskansliets kommunikatör deltog vid rekrytering av nya studentambassadörer och vid utbildningsinsats för universitetets mässteam. De flesta utbildningarna fortsatte att arbeta med sommarringning och med Student för en dag-studiebesök. Nyheter om fakultetens program levererades till universitetets nyhetsbrev till studie- och yrkesvägledare.

Fortsättning på studentrekryteringskampanjen *Orka bry sig*, med framtagande av en film för spridning till målgruppen 18-30 år i hela Sverige, annonskampanj främst på Facebook. Kampanjen lanserades i samband med ansökningsperioden i mitten av februari 2017. Upprepning av filmen planeras inför ansökningsperioden ht 2018.

Internt

Internt inom fakulteten handlade kommunikationsinsatser i hög grad om nyheter i Aurora, Kollegielistan/Veckobrevet samt insatser och stöd i olika arrangemang och projekt.

Arrangemang och projekt

- Kunskapsprovet för läkare med examen från utlandet– webbsida, nyheter internt
- Ombyggnad av Biologihuset (inkl. de delar som benämns Medicinskt biologiskt centrum, MBC) – nyheter via sändlista inom fakulteten, samt vid behov i universitetets nyhetsmejl på torsdagar.
- Invigning av Common Ground

Nyheter

Fortsatt satsning på ökat nyhetsflöde om händelser och utlysningar i Aurora. Veckobrevet utvecklades under hösten med ett separat avsnitt med nyheter från fakultetens nyhetsflöde i Aurora, för att öka spridning av nyheter och trafik till Aurora.

Aurora

Fortsatt underhåll och uppbyggnad av sidor i Aurora i syfte att samla och öka tillgängligheten till material, arbetsdokument och nyheter för medarbetare vid fakulteten. Det påbörjades förberedelser inför arbetet med ny externwebb genom att flytta material som rör medarbetarna till Aurora.

Information om ALF och TUA samlades på en gemensam Aurora-sida och en sida för Insamlingsstiftelsen utvecklades.